

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Két évre
Félévre
Negyedévre
Égy hónapra

10 l. t. — kr.
5 " — "
2 " 50 "
1 " — "

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Főmunkatárs: **Dr. KIRÁLY PÉTER.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat nagyobb pétt sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseik aiku szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg díj a i
den külön beigtatvaert 20 kr

Debreczen sz. kir. város polgáraihoz!

Polgártársak!

Minden magyar embernek önmaga iránt való első rendű kötelessége számot vetni azzal, hogy képes-e viselni az egyre súlyosabb közterheket? És ez a számvetés kétszeres gondot adhat most, a midőn arról van szó, hogy **felakarják emelni a kvótát**, az Ausztriával való államkapcsolat szükségletei fedezésére szükséges millióknak Magyarországra eső hozzájárulási hányadát.

S nemcsak az egyes teherviselésre kötelezett polgárnak, de magának a magyar államnak is életbe vágó fontos kérdése az, hogy végre valahára szabaduljunk föl az Ausztriával való káros gazdasági összeköttetés bilincseitől, **legyen önálló vámterületünk és magyar nemzeti bankunk**, mely hivatala lesz új lendületet adni nemzeti gyarapodásunknak s legszentebb állami céljaink megvalósításának s melynek életbeléptetésére a kormányt országos törvény is kötelezi.

Ezekben a nagy fontosságú kérdésekben meg kell nyilatkoznia Debreczen sz. kir. város szabadon és hazafiasan gondolkozó polgársága véleményének, hogy a törvényhozás színe elé juttassa Debreczen polgárságának jogos kívánóságát.

Ebből a célból Debreczen sz. kir. város földbirtokos és gazdálkodó számol polgára, továbbá a debreczeni asz-

talos társulat, ácstársulat, csizmadia társulat, cipész társulat, csutorás-, fésűs- és késes társulat, fazekas társulat, gubás társulat, kovács- és kerékgyártó társulat, kötélgyártó társulat, kőműves társulat, lakatos társulat, magyar szabó-, szűrszabó- és kalapos társulat, nyomdászegylet, timár társulat, a debreczeni függetlenségi kör és a debreczeni függetlenségi párt az önálló vámterület és nemzeti bank érdekében, nemkülönben a kvóta emelése ellen **1898 november 6-án, vasárnap d. e. 10 és fél órakor a debreczeni városháza udvarán népgyűlést rendez**, melyre Debreczen sz. kir. város mélyen tisztelt összes polgárait ezennel meghívjuk s megjelenésüket bizodalommal kérjük.

A népgyűlés srendje:

1. Elnöki megnyitó, tartja *Szunyogh Bertalan*, a debreczeni függetlenségi és 48-as párt elnöke.

2. *Thaly Kálmán* orsz. képviselőnk beszéde.

3. *Kossuth Ferencz* orsz. képviselő beszéde.

4. A képviselőházhoz intézendő kérvény felolvasása s erre vonatkozó határozati javaslat megvitatása. Előadó: *Dr. Bakonyi Samu.*

Szónokok: *Kertész János* földbirtokos,

Ekli Gábor) iparosok
Kurucz Miklós)

ifj. *Schwartz Vilmos* kereskedő.

A népgyűlésen résztvevő orsz. kép-

viselők s küldöttségek felszólalásai. Határozathozatal és a népgyűlés berekesztése.

5. A körünkbe érkező képviselők és a népgyűlésen képviselt testületek megbízottainak beszédei.

6. Határozat hozatal és a gyűlés berekesztése.

Polgártársak!

Debreczen sz. kir. város önállóan gondolkozó polgárságát nem tántoríthatja el semmiféle befolyásolás, hogy meggyőződését követve, véleményét szabadon és bátran megmondhassa bárkivel szemben. Gyertek el tehát mindnyájan, hogy az egész polgárság kifejezhesse e nagy kérdésekben véleményét és óhaját.

A városunkba ezen alkalomból 1898. évi november 5-én este 6 és fél órakor érkező országgyűlési képviselőket és vidéki elvtársakat pedig fogadjuk Debreczen sz. kir. város jó hírnevéhez méltó s azon kiváló férfiakat méltán megillető vendégszeretettel és lelkesedéssel!

Hazafias tisztelettel

A rendező és végrehajtó bizottság.

Bácsi András, Dr. Bakonyi Samu, ifj. Bányai István, Bartha Mór, Bekény Péter, Dr. Benedek János, Boros Izidor, Dr. Burger Péter, Dinnyés Gyula, Ekli Gábor, Dr. Fejér Ferencz, Flezsár Ignác, Fogarasi József, Dr. Freund Jenő, Gombos Ferencz, Dr. Gulyás István, Harangi Sándor, Hódy Béla, Jakab Ká-

A nagy halotthoz.

Irta: **Szilágyi Ernő.**

— Debreczen tárczája —

Ébredj fel, végre ébredsz,
Honszeretet, te nagy halott!
Önzés, önérdék harcza foly,
S te — eltemetve általok!
Sirodhoz már csak néha nap
Jár egy sanyaló nagy beteg,
Csak néha látogatja meg
A haldokló emlékezet!

Emlékezet, mely földéret
Egy boldogabb, szebb múlt időt,
Midőn a vészés harcmezőn
Vért áldozott a hős előd!
Midőn e drága honi föld
Egére tiszta fényt vetett
A földnek legszebb csillaga:
A ragyogó honszeretet!

Midőn minden magyar szíve:
Egyet akart egyet kívánt:
Együttesen emelni fel
És tenni boldoggá hazánkat!
De jaj! Később a balviszály
Rut méhe — az fogamza meg,
És szült egy undok ördögöt...
Az önzés így nyert életet.

És vénebb lett a vén idő,
Évtizedek letűntek:

De ah! az önzés ördögét
Vaskarja sem ölhetta meg.
Élt az tovább és egyre nőtt,
Hatalma mind nagyobb leve,
Meghódított minden szívet
S uralva most is ereje!

Ébredj hát, végre ébredsz,
Honszeretet, te nagy halott!
Önzés, önérdék harcza foly
S te eltemetve általok!...
— De hisz hiába költelek!
Vásári zajta vész szavam!
... És fel nem éred sohasem,
Ki egyszer — eltemetve van!...

„Halottak napja.”

A «Debreczen» tárczája.

Nem a mai napot, hanem 2-ikát nevezik »Halottak napja«-nak.

Az elnevezés hibás; mert a halottaknak nincs napkelte és nyugta által határolt nappaluk... nekik az élőkre sugárzó égi-
fest nem világít, testöknek örök éjszakájuk van — v sírban, lelköknek örök világosság fényeskedik — magas mennyországban. »Lux perpetua luce.« Inkább lehetne tehát halottakról emlékezés napjának nevezniök amaz időt az élőknek, mert ők emlékeznek, azon a kiválólag erre szentelt napon elköltözöttelkről.

Ez emlékezés olyan régi, mint a halál.

A m óta az első meghalás történetével az ember tapasztalatiilag meggyőződött arról, hogy elfordíthatan végzete: »por vagy, porra kell lenned«, e tudat azóta rémként kíséri; legbensőbb érzésében, szeretetében támadja és félemlíti meg. Ez érzésből származott: a »Halottak — vagy inkább a halottakról emlékezés napja.«

A mikor az első ember-pár legelőször »temetett meghalt magzatot«, akkor érzett először mély szív bánatot. És aztán soha nem feledte többé, hogy aki ott porlad a sírban: »estéből való test«, az az élet ami az utolsó sohajjal elszált, lelkéből kiszakadt élet volt. És ha nem lathatja többé testi szemekkel: gondolattal, lelekkel kell hozzá kapcsolni önmagát, visszaidéznie képzeletben, meg-eleveníteni emlékezésben.

A szerető, értelmes lény nem hitte, nem hihette el, hogy szeretete tárgya, lelke fele meghalt. Azt hitte csak, hogy elköltözött és ő kárpótlást talál egykor — a viszonttalálkozásban. Megjelölte a helyet, a hova letette... oda járt, oda vitte szeretetének, kegyeletének, hitének, reményének minden jeleit.

Nincs, nem volt nép, amelyben erősebben, vagy gyengébben nem élt voln' ez érzés, — erős hit — vagy l galább sejtelemképpen.

Az emberiség Megváltója — Krisztus, hogy a halál rémképe ellenébe bátorságot öntsön, a kétségesskedő emberbe: valóság-nak rajzolta a reményt, dogmává tette a hi-

roly, Jeney Sz. Miklós, Juhász Ignác, Karay János, Kertész János, Dr. Király Péter, Kis Albert, Kocsár Gábor, Kovács József, Kurucz Miklós, Molnár Mihály, B. Nagy János, Nagy Lajos, Dr. Nagy Zsigmond, Öri Mihály, Pető István, Pongó Lajos, Salánki Ferencz, Sámly Béla, Somogyi Pál, Szabó Ferencz, Szabó Károly, Szepessy Péter, Szinay Gyula, Szunyoghy Bertalan, Tóth Bálint, Tóth Gergely, Török Bálint Ungvári Mihály, Zöld János, Weidner Gusztáv.

A képviselőház ülése.

Debreczen, okt. 29.

— Saját tudósítónktól. —

Marjay Péter beszéde.

Folyt és vége.

T. képviselőház! (halljuk! halljuk! a baloldalon.) A tárgyalás alatt álló kérdéshez, vitatják itt, hogy vajjon az indemnitás kérdése bizalmi kérdés-e? Csodálatos dolog! Hiszen ha valaki jogot kér, hogy ezzel a joggal funkcionálhasson, kétségkívül első kötelessége annak, akitől a jogot kéri, hogy megbírálja azt, hogy vajjon az, aki funkciót kér, méltó-e a bizalomra és nem fog-e azzal vissza élni? (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ebben az indemnitás törvényjavaslatban a kormány jogot kér arra, hogy következő esztendő négy első hónapjában az ez évi költségvetés alapján gazdálkodhassék.

Már most t. képviselőház! nekünk, a kiktől jogot és felhatalmazást kér, bizonyára az a kérdés toltul előtérbe legelőször is, hogy vajjon a kormány méltó-e arra, hogy ily joggal felruháztassék? Hogy pedig ezt megítélhessük, tényeire, eddigi cselekedeteire kell visszatekintnünk. Ez ezek a tények, cselekedetek és ezek a kormány intézkedések rette-

netes karrikaturát fognak élénk állítani. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Lakatos Miklós képviselőtársam tegnap már itt lefotografizta a miniszterelnök urat és kormánytárasit és a miniszterelnök urat különösen hazafiságának egész parodiájában állította élénk.

Én tehát a fotografálást nem akarom folytatni, hanem a miniszterelnök tényeiről és általában a kormány vezetése alatt álló közélet mezejéről mutatok fel egyes szembeálló képeket. (Halljuk! Halljuk! a bal és szélsőbalon.)

Előre kijelentem, t. ház, hogy a választási visszaélésekről nem beszélek, Mindnyájan kivettük belőle osztályrészünket.

Általánosságban jellemezve a választási visszaéléseket elég, ha annyit mondok — és ez, azt hiszem, hü képe lesz a választási visszaélések összeségének, — hogy a miniszterelnök urtól kezdve lefelé fokozatosan lépcsőnkint az utolsó falusi kisbíróig mindenki a kormány korése volt. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Ez mind be van bizonyítva, hogy a miniszterelnök ur főispánokat, szolgabírákat cizált magához, hogy a választás tekintetében irá yitsa, utasítsa, befolyásolja s erőszakolja.

Azt már kétségtelenül és közvetlen tapasztalásból tudom, hogy az ő alantasai közt oly példák voltak, melyek szerint a főispán, ki méltóságának tekinté yérül megfelledekezve, házról-házra járt, községekben és városokban és úgy akarta szolgálai alázatossággal teljesíteni a miniszterelnök ur parancsát. A szolgabíró már tovább menve, nemcsak fenyegetett, hanem büntetett, terrorizált. És mind ennek a választási manővernek daczára mi mégis itt vagyunk és annyit merek állítani, hogy ha a pokolnak minden fajzatával szövetségre lép is bármilyen miniszterelnök és a sátánok összes kincseit mind oda hordja a most nagyon szárnyai alá vett kis gazdák elé, mi, ha nem is személyenként, de választó kerületünk itt lesz, választó kerület képviselve lesz, mert nem képes a kormány sem hatalommal, sem fenyegetéssel, sem pénzzel, milliókkal a

magyar erkölcsöt annyira demoralizálni, megrontani...

Lakatos Miklós: Engem magamat is megakartak venni.

Marjay Péter: ... hogy ne lennének becsületes érzésű magyar polgárok. Lesznek igenis és azt fogják mondani a mikor hozzájuk megy: »A te pénzed veled együtt vesszen el!«

Ebben a hitünkben nem félünk a kormánypárt egyik szócsövének Barabás Bélához intézett izenetétől sem. Azt mondja ugyanis egyik kormánypárti újság Barabás Bélának, — aki azt fejtegette, hogy az 1848. IV. t. c. 5. szakasza miatt nem is lehetne a képviselőházat feloszlatni, mert az elrendeli, hogy a költségvetést meg kell előbb csinálni, a képviselőházat feloszlatni, ha a kormánynak költségvetése van, hogy e tekintetben szabad a vásár, mert még az idén az országgyűlést össze lehet hívni, egy napi indemnitás vitával meg lehetne az indemnitást adni. Én a sulyt ebben az izenetben erre a két szóra fektetem: »szabad a vásár.« Tehát megint vásárba akarnak menni? Egy új választás alkalmával ismét vásári czikkekké akarják tenni az embereket. (Igaz; ugy van! a szélsőbalon.)

Lakatos Miklós: Akkor drágább lesznek. (Derűltség.)

Marjay Péter: Aki elég szemérmetlen még ezek után is vásárról beszélni, az nézen a tükörbe és gyönyörködje önmagában. Ez az ellenzék pedig nem fél a ház felosztásától és az új választásoktól ép az előbb említett okoknál fogva. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

T. ház! Azoknak a becsületes polgároknak, a kik elvűségben, tiszta erkölcsükben mindig megmaradtak, tartozunk mi azzal, begy a közállapotokat feltárva, tisztán megmutassuk eljárásunk beűységét: következetességét s jogosságát. (Igaz: Ugy vao, a szélsőbalon.)

Ha most már a kormány tényeire és hivataloskodásának a közélet terén nyilvánult következményeire tekintünk, ugy látjuk, hogy kiváltkép a közigazgatás terén a kormány

tet, kitorlote lelkéből az elmulás rémitő gondolatát s követőiben legvonzóbb, legszilárdabb kiartást adó, jellemző alappá lett a feltámadás és örök élet. Ah a szeretet felnylt sírokat, a halálban életet lát! A keresztyén hívő lelke előtt a halálon győzelmes Megváltó üres sír felett áll, aki a halálban elaludtaknak lett első zsengejük, fülébe hangzik a felemelő biztatás: »Én élek és ti is éltek!«

Am a halhatatlanság ünnepe a Húsvét, tehát nem a Halottak napja. De ki ne látná, hogy a kettő közt rokonsági kapcsolat van; csak hogy amíg a húsvét keresztyén ünnep: addig a halottak napja az egész emberisége, régiebb mint amaz, miként a szeretet is egy idős az emberrel. — Igaz, hogy a szeretetet Krisztus avatta közkincesé, emberiséget össze forrasztó, társadalmi kapcsoló, mert előtte csak egyeseket, szűk családi köröket és legfőleg csak egy nemzetbelieket boldogított. Vajha egyetemesen boldogító kincs is lenne már!

A »Halottak napját« babonából eredetnek tartják; de mert az ember közérzetéből származott, hatása alól nem vonhatják ki magukat még a legvilágosodottabbak — de még a hitetlenek se... akik a nagy fénytől nem látnak, vagy akiknek szemek annyira gyengék, hogy a halál éjszakájának sötétségén nem bírnak áthátról. A legrokonszenvesebb babonának büvköréből nem tudnak szabadulni mert hát emberek mind szeretnek és szerettek mind; vesztettek es siratnak megholt kedveseket mind!

Emlékeznek az élők halottaikról? Szeretőknek alkotnak napot az emlékezéssel? Siratják az elköltözötteket? ... Hát jól van Ők — elfordíthatlan végzetökről emlékeznek meg, mintha mondanák: azon renddel, amit a természet megszabott, mindnyájan követünk.

— »Nos te ordine quem natura jussert, cuncti sequemur.«

De hát, keii-e a kegyeletnek az a pompa, vásári zaj, amit — újabb időben, még a puritán reformált nép közt is előidéző egy nap az esztendőben: »Halottak napja«? S kell-e lehet-e azt, a mi ha igaz, lépten-nyomon jelentkezik, sohajokban, könnyekben kitör: valamely meghatározott naphoz kötni, halotti mécsesek a sirra, — drága koszorúknak a fejfára rakásában — s miként ma estve is leend: néparadatnak a temetőbe özőnlesében mutatni ki, vagy éppen fitogtatni? Nemde nem lesz-e ez így csakugyan babonás szertartásosság, nemes kegyelet — helyett czélatos tüntetés, hogy ne mondjam — álltatás? Ah bizony a szerető szív nem vágyik zaj után; a valódi banat ha »titkon, ajtóját bezárva — magánosan sohajt:« több enyhülést talál mint amugy.

Vagy talán vannak, akik ama pompa-pazarlással, az életben megbántott halottaik és megbántott istenök kiengesztelését látják szükségesnek és lehetőnek is? ... Ime ezeknek csakugyan álkodás és babona a temető kertben a »halottak estjei« fényes szertartásosság. A büös szívnek, de hitetlen léleknek van szüksége olyan önámításra és alakoskodásra. — »Dies irae, diez illa!«

Hajdan, még a r. kath. egyházban is kevesebb zajjal ünnepelték a halottakat, habár november 2-ára meghatárolták is az emlékezést. Még O d i l o clugny-i apát, aki fenyesítette is, csak a Benedek-rendiek zárdájára, ima és ünneplés mise-áldozatra szorította. Am, midőn a pápák vették kezökbe: tették az egész római egyházban kötelező ünnepnappá nov. 2-át s szerezték ennek előestéjén a temetői szertartásosság. Attól az időtől-óta különösen meg korunkban fajult az pazarpompájú látványossággá. Talán, mert a jele-

nünkben élők többet vétkeznek az elköltözök ellen? ... Mert, hogy tisztábban, önzetlenebbül szeretnénk: azt csakugyan nem látjuk.

A Prctestások! ... Mit akarnak ezek a temetői látványossággal? Nekik, akik olvasás — szól az irás: »Temessék el a halottak az ő halottaikat.« Mát. 8., 22. »Az Isten nem holtaknak, do élőknek istenök.« Mát. 22., 22. Miért járják hát ez estvén a halál útját? ... akiknek mindenkor készen kell lenniük arra, ami »elvégeztetett és azután ítélet leend.« S d. 9., 27. ... akiknek nincs a föld és a menny közötti kenyiszervestlegő helyök, amelyek kinjai közül az élők áldozatai által szabadíthatatnának ki... akikért a Megváltó halála: tökéletes és bevégzett áldozat sat. sat? ... Mit akarnak hát Ők a »halottak estjén« a temető kertben, a mécsesek világánál... Ők is élőkben halottaik ellen elkövetett vétkeiket akarnák tevezekelni? ... Nem! Ilyenért — ha van — önkínzó elzárkózásban, mindennapi vezeklés sem elég, a mi pedi; bizony több a nyilvánosság elé vitt kegyelet-bizonyítás érdeménél.

Am, ha belépnek a »Halottak estjén« az emberáradattal a temető kertbe: engedjék meg feltételeznünk, hogy Nemzetök, Egyházuk elhunyt jelesire való emlékezésért, mint buzditó példányok visszaidézéséért mennek oda.

Igen! ... Ily, de csakis ily czéáll meg-látogatása a síroknak, megbocsátható, nemcsak, hanem még mint lelkesítő példák felmutatásának alkalm, évenként legalább egy napon, a nemzedék előtt, ajánlatos is lenne. De ekkor az rájok nézve nemis »Halottak napja«, hanem E l h u n y t j e l e s e i n k r ö l t a n u l s á g o s — m e g e m l e k e z é s n a p j a l e e n d .

— a — r.

sóbaloldalon.) Ámde ismeri az a kispazda a maga emberét ezen a téren. Nagy szegényt vall az a család kispazda ember, mert a gazdarsága fel nem ül neki. (Közbeszélők a szélső baloldaltól: Ezt reméljük is! (Nem mondom el a kispazdák üzenetét. Magam is gazda vagyok, velük együtt szenvedek, én szoktam velük érintkezni, nem úgy, mint azon kis ravasz, a ki írta, vagy megírta. A kispazdák azt üzenik a kormánynak, hogy tegye pártatlanná a közigazgatást, tegye pártatlanná a közigazgatási téren a sáfarkodást, tegye pártatlanná a közigazgatás terén az igazságszolgáltatást.) Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.) Azt üzenik, hogy nem papiros kell nekik, hanem kenyér. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Azt üzenik, hogy szabadítsa meg a kormány őket a financzok duhajkodásától, mérsékelje az adóvégrehajtóknak az eljárásait. (Halljuk! Halljuk!) azt üzeni a kispazda, hogy szállítsa lejjebb a földadót. (Ugy van! Ugy van! Éljenzés balfelől.)

T. képviselőház! Azt üzeni a kispazda, hogy a börzeadónak a b-hozatalával könnyítsen a szegény embereknek. (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) T. képviselőház! Azt üzeni a kispazda, hogy az országházba, a törvényhozásba engedje bejönni a kormány miadazokat, akiket igazán a kispazdák akarnak ideküldeni, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és ne zárja ki innen azokat, akik az igazi közvéleményt vannak hivatva itt kijelenteni, (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon) és a kik a kispazdák érdekeit ismerve, azoknak javára teljesítik ezen köteleességeiket.

Azt üzeni a kispazda T. képviselőház! hogy a kormány nyújtson neki módot a könnyebb megélhetésre; ő dolgozni akar, ő munkálkodni akar, csak a kormány segítsen neki abban, s hitele legyen szilárd, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) hogy uszoráspénztárak ne szipolyozzák ki a népet, (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) és segítse a kormány a kispazdák az állattenyésztés terén is, nem úgy, a mint most, hogy pl. a lótenyésztés fejlesztésére, tudjuk, hogy a kormány ott tartja azokat a telepeket; igen ám, de küld bizonyos 15—20—25 esztendősi méréket, tartatja ott a kispazda szénáján, abrakján, nemcsak az állatokat, hanem a mellettök levő katonákat is a gazda költségén tartatja és így a lótenyésztés fejlesztése a kispazdának igen-igán sokba kerül.

Azt üzeni a kispazda, hogy miután az országos csapás meggyengítette az ő anyagi erejét, segítsen a kormány rajta jóindulattal és a kormány, a mikor a kispazdával jót akar tenni, tegyen félre minden mellékleteket, ne vegye figyelembe a pártalásokat, hanem pártkülönbség nélkül a kispazdák, mint ennek az édes magyar hazának emlőjén élő, munkálkodó gyermekek egyforma szeretettel gondozza. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés és éljenzés balfelől.)

T. képviselőház! Hogy ha még tovább folytatnám, sok olyan dolgot kellene mondanom, ami a kispazda szájából méltó panasz lenne, mert hiszen míg a kormány atyáskodik és jó tanácsokkal izgat ellenünk az ő igazi védelmezői ellen, addig az ő kispazdáinak nem engedi meginni a saját verejtékek hullása árán termelt szőlőjükből egy pohár italt ingyen hanem 3 frt fogyasztási adót ró rá s nem engedi meg ez a kormány azt, hogy ez a kispazda az ő borából főzött egy pohár páltkát megihasson békességben; ad ugyan neki egy-két napra főzési engedélyt, de ott ácsorog a financz előtte és csak a 12. óra ütéséig adja azt meg, este 6 órakor tüzzel vassal rohanni kell neki és ott kell hagyni mindenféle munkálátát; csoda-e, ha a kispazda rossz neven veszi ezt? De továbbá T. képviselőház, a kispazda egy pipa dohányt sem szivhat ki békességben; a multkor épen szenttanuja voltam, hogy a financz neki megy egy kispazdának és elveszi tőle dohányzaeskóját. A kispazda azt mondja: hiába veszi el, hiszen trafik van benne. A financz megnézi, — hát egy-két zöld levél volt a trafik között. Azt mondja a financz neki: «Lám, hogy nem trafik! hanem csempészett dohány! Honnan vannak benne a zöld levelek?» Azt mondja rá a kispazda:

hiszen kérem, ez adná meg az izét annak a trafiknak. (Derűtség a szélsőbaloldalon.) Hát T. képviselőház! ez, ami egy kicsit komikus dolog, de a közéletből véve, igaz és mélyen sértő a kispazda érdekeire nézve. A mi kormány így sáfarkodik, — mert mondtam, hogy az ő tényeiből, cselekedeteiből ismerjük meg és abból következtessünk a jövőre, hogy miképpen élne a felhatalmazás jogával — a mely kormány eképpen viselkedik, én annak, nemhogy az indemnitási törvényt meg nem szavazom, hanem annak napirendre tűzéséhez sem járulok. (Helyeslés és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

H I R E K.

Reformáció emléknapja

— a ref. Kollegiumban. —

Tegnap este 5 órakor kezdve folyt le a főiskola disztermben, a reformáció évfordulati napján megtartani szokott ünnepély az előre megállapított beosztással.

Nem szólnak ennek szünetes előadásáról a megjelölt énekeknek. Megszoktuk a perfekt énekegyetlek debreczeni hazájában az ifjusági énekekkel előadásait; is olyanoknak hallani, amelyek szívből jöve szívbe menve, általános hatásukkal általános tetszést is nyernek.

Csiky Lajos th. dekán tanár megnyitó felolvasása mint átdolgozott theol. tudományos értekezés fölüláll ugyan a mi bírálatunkon, hanem engedje meg kijelentésünk, hogy amíg a presbyteri egyházigazgatás rendszer történetét adta, mint amely rendszer önkormányzó magyar ref. egyházunknak a reformáció ez egyik szülöttnének büszkesége s egészséges fejlődésének biztosítéka: ne hagyta volna annak a presbyteri rendszerért buzgó, a presbyteri rendszerellenesek által szomorú aldozattá avatott embernek Tolnai Dalry Jánosnak idejét mozgalmát és konfesszorságát érintetlenül ebben a mi időnkben, amikor mi már bevégzett presbyteri — synodális rendszerünkben megtaláltuk azon magyar természetünkkel és állami parlamentáris képviselőtünkkel is egyező alapot, melyet csak negyedfélszázad küzdelme érlelt meg, s csak utóbbi, az 1881-diki debreczeni zsinat és azután következő fejtette oda, ahonn már régen lehetett volna.

Szerettük volna a tudós tanár úrtól azon intést is hallani, hogy a mikor szeretjük egyházalkotmányunkat: örizzük is meg azt minden olyan nem bele való alakítástól, a mely annak tiszta presbyteri-synodális jellemét veszélyeztetni, aminő abba az újabb időben felismerhetőleg becsuszott: pl. a népesebb egyházak több szavazata; a konventi képviselők egyházkerületi választása sly., amelyek rendszerünknek a presbyteriumból kiindulását, tehát demokratikus képviselői jellegét sértik meg.

Juhász Sándor egy szomorú korrajznak beillő beszélyt olvasott fel: a pápistává erős szavak költés leplezetlen történeti igazsága közvetlenségének megajzolásával. Szeretnők, mert megérdemelné, ezt a beszélyt egészben ideírni; de egy jelentés szűk keretebe nem fér.

A zárbeszédet Bogdán Lajos mondta tolmácsolva a szép közönség iránti elismerését és köszönetét az ünnepélytartó «Hit-tanszakiskolák képviselőtársulata»-nak.

Bizony ez ifju lelkes társulat nagy és egyedüli szolgálatot tesz Debreczenben a prot. egyházaknak, mivel nyilvánosan és tanulságos ünnepévé avatva, évenként megtartja a reformáció emléknapját.

Kérdjük, miért csak egyedül? Hát ez évfordulati nap oly csekély jelentőségű a debreczeni — hazánkban legnagyobb — egyházközönségben, hogy azt templomi ünnepélyes alkalmammá nem lehet tenni? E nagy hiány teszi a kollegiumi ünnepélyt még becsebbé, úgy hogy a közönség mondhat hálás köszönetet az emléknap ünnepies megtartásáért, a melyivel a reform. közönség vallásos lelki vágyódását és emlékező kegyeletét kielégíti,

Szándékosan hagytuk utoljára a mindjárt Csiky tanár »megnyitó beszéde« után megemlékezésre váró »Ódát«, amelyet Acsay Lajos írt és adott elő.

Nem azért nem említettük meg, mintha nem érdemelte volna a helyén való megemlékezést és méltatást, úgy a költemény tartalma mint a szaválás hevélyénél fogva. Mi az elismerést megadtuk már ott helyben azzal, hogy a jeles ifjusági kértük lapunk számára közlés végett »Ódát«-ját... de fájdalom egész megütközést keltő ridegséggel utasította el az ünnepelt szerző és szaváló ifju, kérésünket. Ezzel a kifejezéssel »Nem rokonszenvezek a »Debreczen«-nel, nemis adom át.«

Hat a rokonszenvet nem lehet erőltetni és nemis akarjuk, habár arra némileg büszkévé lehetünk, hogy Debreczenben kiválólag lapunk képviseli a prot. érdeket. De midőn egy ifju így utasít el, akkor tartozunk ennek magyarázatával s a méltó megjegyzéssel.

Egy ifju lapunkat felkereste lelkek versben kifejezett gondolataival, hogy azokat lapunk közölje, de a lap illetékes rovatvezetője nem találta közölhetőnek, pedig lapunk a közönségszárnnypróbálgató erőknél is bátorítást szokott adni. Volt tehát oka az elutasításra. Ezért a revanche!

Talán több ezen ifjubar az önteltség... talán századvégi erkölcs van benne?... Akármelyik... félt, hogy elesik saját arnyékában. Az ifjuságnak azonban tanulsággal szolgálhat, hogy kerülje akár a túlfeszített ambíciót, akár azt a századvégi erkölcsöt, mely fájdalom a jövő nemzedékre veszélyes.

Az ünnepély minden darabját érdemelt tapsokkal is helyesléssel fogadta a diszes közönség, a melyben jelen volt a püspök, egyházkerületi főgondnok, az egyház főgondnoka és polgármester, a kollegiumi tanárkar sat. sat. de olyanok is tüntek fel jelen nem léttel a kiknek ily alkalommal már hivatalos állásuknál fogva sem volna hiányoznia. a »Debreczen« képviselője.

* A Főiskolai Ünnepző-társulat legelső diszgyűlése. Csak pár hete annak, hogy Kovács Kálmán 2. th. midőn elfoglalta egyhangú lelkesedés kíséretében elnöki székét ünnepélyes ígéretet tett a főiskolai ifjuságnak programbeszédében, hogy havonként tartandó irodalmi estélyek által, a város és a szintársulatból egy-két tag közreműködésével oda fogtörökedni, hogy az a közöny, mely eddig a nagy közönséget és az ifjuságot egymástól elhidegítte, teljesen feloldódjék s hogy mutassa meg a minden jó nemes és szépért lelkesülő ifjuság, hogy nemcsak a végtelenül fiatal közönség, hanem a várososabb értelemben vett életben is, hol egykor szintén lobogó bontva kell latba vetnie mindazt, mi édes hazánk műveltségét előmozdithatja. Az idealista elnök hazafias eszméje szerdán d. u. már testet fog ölteni a város háza nagytermében, hol Simonffy Imre kir. tan. polgármester és Komjáthy János szintársulat, nemes lelke azt eredményezi, hogy testvériesülhet a mélyen tisztelt közönség, a szintársulat és a főisk. nemes tanuló ifjuság, mely olyan műsorral lép már kezdetben elő, mely a legnagyobb mértékben és a legszelebb körben kelthet méltó érdeklődést. Adja Isten, hogy az a kapocs, mely holnap d. u. fog kovácsolódni, olyan legyen, mint az a szentelt cél, melyet a főisk. önk. társulat jelenbeni elnöke e két szóval himzett lobogójára: »Ideál! Szeretet!« De többet nem beszélünk, beszéljen a műsor, mely a legnagyobb igényeket is ki fogja elégíteni, midőn olyan művésznők és művészek fognak szerepelni, mint F. Kállai Lujza, Fái Flóra és Karacs Imre, kik kedvencei a debreczeni közönségnek. A városból Dr. Ujvári János működik közre, ki Sanstörténelm alatt kellemes műveivel már rég kiérdemelte az elismerést. A főiskolai ifjuság részéről Kovács Kálmán, mint társulati elnök, fog megnyitót tartani, továbbá Ady Endre jh. saját csevegését fogja fölolvadni, Kun Béla jh. költeményeit, kiket a közönség biznyára már

régebben ismer és **Boros Lajos** jh. vig szavalatával fogja emelni az est sikerét, mely iránt városzerte a legnagyobb érdeklődés tapasztalható. Az ügyesen összeállított meghívó így hangzik:

Meghívó

a Főiskolai Magyar Irodalmi Önképző Társulat által a Szintársulat és Főiskolai Zenekar közreműködésével 1898. évi november hó 2-án a városhaza nagatermében tartandó diszgyűlésre. Kezdeté pontban 4 órakor délután. Műsor: 1. Alpesi virágok. Nyitány Tittlől. Előadja a Főiskolai Zenekar. 2. Előadja a Főiskolai Zenekar. 3. Komoly szavalat. Fáy Flóra k. a. 4. Quintette Előadja a Főiskola Zenekar tagjai közül: Simonescu Sándor, Spitz Lipót, Baiczidor Pasztor Gyula és László Jenő joghallgató urak. 5. Csavargás. Irta és felolvassa Ady Endre jh. 6. Opera-ária Traviatából. Enekli Karacs Imre ur. II. 1. La Grace Böhmötől Előadja a Főiskolai Zenekar. 2. Költemények. Irta és felolvassa Kun Béla jh. 3. Magyar népdalok. Enekli F. Kállay Lujza urnő. 4. Humoros elbeszélés. Irta és felolvassa Drumár J. ur. (Sanstort.) 5. Vig szavalat. Előadja Boros Lajos jh. 6. Diszörsegen. Induló Wagnertől. Előadja a Főiskolai Zenekar. Belépődíj: 1 korona. A jövedelem a társulat által kiadott Debreczeni Főiskolai Lapok javára fog fordítani. Jegyek egyelőre Szentkirályi Tivadar nagykereskedésében válthatók.

* **A Petőfi dalkör** működő tagjai értesítettnek, hogy a legközelebbi próba f. hó 4-dikén pénteken esti 7 órakor az új egyetli helyiségben Nagy Csapó-utca 59-dik sorszámú házban — udvari keresztépület — fog megtartatni, a mikorra is pontos megjelenést kér az Elnökség.

* **A városi színházi bizottság** — csütörtökön — f. hó 3-án d. u. 3 órakor a városhaza nagytermében ülést tart, melynek tárgyai: 1. Komjáthy János jelentései bérleti ügyekben. 2. A színészeti jubileum rendező bizottságának átirata — a jubileumnak November 27-re elhalasztása tárgyában. 3. Folyó ügyek.

* **A színészeti jubileum** alkalmával rendezendő — **k i á l l i t á s r a** — a fővárosi színházaknál működő tagok által küldendő tárgyak közvetítését és összegyűjtését Hatvani Károly volt színgazgató vállalta el, kinek e térer már kitűnő gyakorlata van, a mennyiben az 1890 évi országos színészeti kiállítás is ő rendezte.

* **Iparhatósági megbizottak választása.** A jövő évre Debreczen szab. kir. város rendőr-főkapitánysága — mint elsőfoku iparhatóság mellé választandó iparhatósági megbizottakra vonatkozólag az eljárás folyamatban van. Boczkó Sámuel rendőr-főkapitány a választó iparosok és kereskedők névjegyzékének közszemlérére tétele ügyében az alábbi felhívást bocsátotta ki az **i p a r o s o k h o z**: Az 1871 évi XVIII-ik t. cz. 169 és 112 §-ai értelmében minden elsőfoku Iparhatóság mellé az iparosok és kereskedők által évenként 20 iparhatósági megbizott választandó: a választó iparosok és kereskedők névlajstromai a volt magyar kir. földmívelés ipar és kereskedelemügyi miniszterium 1885 évi okt. 4-én 52211 sz. a. kibocsátott körrendelet értelmében a rendőr-főkapitányság iparügyosztályánál azon figyelemzetéssel tételik közszemlérére, hogy a névlajstromok ellen felszólalásnak van helye. Az esetleges felszólalások a r. főkapitányság mint elsőfoku iparhatóságnál írásban küldendők be, honnan végérvényes határozat hozatal, illetve a névlajstromok kiigazítása vegett a városi tanácshoz fognak feltarjeszteni. Debreczen 1898 október 31, Boczkó rendőr-főkapitány.

* **Eljegyzés.** Dr. Gáspár Géza helybeli fiatal orvos tegnap tartotta eljegyzését Schwartz Vilmos butorgyáros leányával, Annával.

* **Vonat kisiklás.** A Hosszu-pályai állomáson tegnap könnyen végzetessé válható bal- és jobb oldali vonat bérbogott a posta- és podgyász kocsi, melyek leghátul voltak kisiklottak. Szerencsétlenség nem történt. A vasutigazgatóság szigorú vizsgálatot indított.

* **Végzetes tréfa.** Somogyi József paraszt ember szekerevel az Árpád terezen állott és lovait abrakolta. Nagy István 16. sz. bérbesítés tréfaból Somogyinak nyugodtan álló lovai közé csapott. A tréfának azonban végzetes következménye lett, mert a lovak megriadva hirtelen futásnak eredtek s elgázolták gazdájukat. A szerencsétlen Somogyi oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy jöideig megfekszi az ágyat. A trétát kedvelő kocsist a rendőrség vette pártfogás alá.

* **Halott a kocsimában.** Lapunk zárta kor vészük a hirt, hogy a sertérvásártéren levő Lőrincz-féle kocsma udvarán d. e. 11 óra tájban, egy má r t e l j e s e n k i h ü l t f é r f i h o l t t e t t t a l á l t a k. A rendőrség részéről Dr. Varga Emil ker. orvos és Vadas Mózes őrsparancsnok mentek ki a helyszínére. A titokzatos úgyról közelebbi részletek hiányoznak.

* **A bejelentési hivatal ügyforgalma.** A debreczeni bejelentési hivatal okt. havi ügyforgalma a h i v a t a l o s k i m u t a t á s szerint a következő volt: — Beérkezett közigazgatási ügy 149 drb. Kihágási ügy 95 drb. Összesen 244 darab, — Cselédkönyv kiadott 63 darab. Igazolási jegy 10 darab. Ideiglenes cselédigazolvány 16 drb. Bejelentési lap beérkezett 12034 er. Lakasközlés adatott 6365 esetben.

* **Halálozás.** A következő gyászjelentést vettük: Mély fájdalommal megözt szívvel tudtuk szeretettel és leánykánk, testvérünk, unokánk, kis hugunk és rokonunk **JULISZKÁK** folyó hó 31-én hajnali 3 órakor, életének 7-ik havában 10 napi szenvedés után történt gyászszos elhunytát. Szeretett gyermekünk porrásze november hó 2-án d. u. 2 órakor Kigyó-utca 55 ik szému hazunktól a ref. egyház szertartása szerint fogtak a Kossuth-utcai sírkertbe az örök nyugalomnak atadatni. Végtisztesség tételére rokonainkat, ösmerősenket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1898. október hó 31-én: Bánatos szülei Polgár Györfy Péter nevével Boldog Juliánával, gyermekeik, ille ve testvérek, Péter, Esztiike, Fere cz és József. Nagyszülei: Polgár Györfy József nevével Nagy Juliánával és gyermekeik. Polgár Boldog Sándor nevével Erdei Erzsébettel és gyermekeik. Továbbá nagybátyjai, nagynénjei és az összes rokonok nevében is. Béke lengjen felelhetetlen gyermekünk porai felett! A temetést Dankó M. tem. int. rendezi.

* **A gazda közönség figyelmébe.** V földmívelésügyi miniszter mai leiratával felhívja a jószágartó gazdaközönséget, hogy a tüzessal való bélyegzést ne hátul, hanem a jószág alkarcájára, illetőleg a szarván alkalmazzák.

* **Aron Miksa** szesz-, ser- és bor-nagykereskedésének irodáját f. évi november 8-tól fogva Simonffy (Kis új) utca 14. számú saját házába teszi át. Bejárat: Széchenyi utca 13-ik szám alatt is.

* **Új találmány.** Legjobb a Fáy-féle rög-ön finomító és szépítő arckréme. Nem zsiros Ártalmatlan! Higányt nem tartalmaz. Debreczenben kapható Dr. Róthschnek V. Emil és Tamásy-féle gyógyszerárban. valamint a készítőnél Grósz Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szobosznén.

* **Üzleti könyvek kopir könyvek** endkivül olcsón kaphatók Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.

Néhány szó a Ne komédiázunk című cikk írójához*)

A »Debreczen« f. hó 25-én kelt 245 számában »Ne komédiázunk« címen egy rosszkaratu, a valóságok meg nem felelő cikk jelent meg, melynek beküldője a mint a cikk szelleméből kiérezhető nem tartozik Komjáthy János színgazgató legjobb barátjai közé. Az igen tisztelt cikkíró szeméyes hajlandóságaihoz azonban nekem egyáltalán semmi közöm nincs, de az igazság érdekében és a könnyen meg évezhető közvélemény helyes tájékoztatása céljából erkölcsi kötelességemnek kívánok eleget tenni azzal, hogy ehhez a tárgyhoz a következőkben én is hozzá szóljak s kérem a tek. szerkesztőséget méltóztassék szerény soraimat becses lapjában közzétenni.

Mióta nyilvánvaló lett, hogy Komjáthy János társulatával nem megy Szegedre, hanem Debreczenben marad naponként a színházban töltöm estéimet, szorgalmasan tanulmányozva az összjátékot, a rendezést, figyelem az előadók képességét az egyes darabok kiállítását, elolvasom a helyi lapok kritikáit, a melyek meglehetősen szétágazóak, mert minden lapnál többen írják a kritikát.

Megtörténik, hogy ugyanazon lapban olvasunk teljesen jó kritikát, a mely bármilyen rövid, de író kézre vall. Megözténik azonban, hogy ugyanazon lapnál gyengébb bírálatok is kerülnek napfényre, jelőül annak hogy Debreczenben talán egy két hívatott kritikus van. Ez olvasom naponként az összes vidéki lapok kritikáit. A fölsoroltakból vonom le a következő következtetést.

Debreczeoben öt lap van és egyetlenegy sem kifogásolja az előadásokat, pedig az öt lapnak van u. n. huszonöt kritikus. Teljes lehetetlenség, hogy Komjáthy János ösmerje mind a huszonöt embert, befolyásolárról tehát szó sem jehet és azt sem tagadhatni, hogy a sok kritikus között akadnak író emberek is (sőt akad országos nevű fiatal író is) a kik valamennyien napról napra azt az egyet constatálják, hogy ez a szintársulat, je-zámítva egy-két fejelni valót, föltétlenül megfelel a legszigorubb követelményeknek annyira, hogy Komjáthy marasztalói a közvélemény akarata szerint cselekedtek a midőn rabírták az igazgatót, hogy mondjon le Szegedről, pályázzon ismét a debreczeni színházért s maradjon e városban, mely neki és társulatának otthonává lett.

Szeged tulságos tragikusan fogta fel a dolgot és a szegedi sajtó, amely gavallérság dolgában az első helyen áll, szerény nézete szerint, kimondom batran, most az egyszer nem jóhiszeműen járt el.

Mert mi történt? Komjáthy egyszerűen kérdést intézett, hogy odaadják-e neki a színházat vagy nem? A színgyű bizottság és a tanács azt felelte, hogy igen. — Következett volna, hogy a szerződést megkössék. A szegedi sajtó kijelentette, hogy Komjáthy a régi társulattól tartozik hat elsőrendű tagot visszavenni, mert ezeknek a szerződéséért az utolsó tinte cseppig fog küzdeni. Ezt a kijelentést a »Szegedi Híradó« felhivatalos lap tette, a melyet a szegedi tanács és a színgyű bizottság hivatalos lapjának lehet tekinteni. Komjáthy egyszerre tisztában volt avval, hogy amit kernek tőle, azt nem teljesítheti. Nem teljesítheti pedig azért, mert ő neki sokkal nagyobb társulata van mint M a k o n a k, tagjait már részben szerződöttette vagy a szerződötésre nézve ígéretet tett, a melyet be kell váltania. Van ám a szegedi követelésnek két másik sokkal kellemetlenebb oldala is. Egyik, hogy az a hat színész, ezerve, hogy a közönség és a sajtó áll a háta mögött vajjon nem gyakorolt volna-e nyomást az igazgatóra és a műsorra. Másik pedig, hogy

*) E hozzánk közlés végett beküldött cikket, minden kommentár nélkül egész tejedelmében közöljük. Szerk.

a debreczeni társulat tagjai összeszoktak, összeszétanultak és bajos dolog egy szervezett egészet gyökeresen megbontani, hat hihetőleg kényeztetett kedvenczért. Most következett a debreczeni bizalmi nyilatkozat, amely után Komjáthy idejében, mielőtt az ország egy színházára is pályázatot hirdettek volna egy igazán nemes bangu levélben jelentette be, hogy még anyagi károsodás esetén is itt kell maradnia, mert ezt kívánja tőle ez a város, amelynek ölen ő kifejlődött, megizmosodott és országos nevű színigazgató lett. Ennek a városnak és a város közönségének ő halálával tartozik, ezt a hálát neki le kell rónia, bármily árán is. Szegedkez még nem füzte semmi kötelék, hiszén, ha Komjáthy fufangos ember volna, huzhatta volna még a dolgot és belekapaszkodhatott volna a szerződés pontozataiba is, amelyeket végre nem lett volna köteles elfogadni, mert ez a szerződés lehet olyan amely megfelelhet Makónak, aki kisebb társulatot tart fen, de nem felelhet meg esotleg annak a Komjáthynak, akinek a társulatánál Halmi Margit, Závodszy Teréz, Kiss Irén, Fái Flóra, Szabó Irma, Szathmáry Árpád, Fenyéri Mór, Komjáthy János, Székely Sándor, Mezey Andor, Rubos Árpád, Sziklay, Csátár, Tanay és Odry Áryád sőt többi vannak szerződötve.

Humoros hatást tett reám most az egyszer az általam oly annyira nagyrabecsült szegedi sajtó fájdalmas kitörése. Nem értetem különösen a »Szegedi Naplót«, a mely bántó cikkben vonatkozott lapársának a D. E.-nek tárgyilagossá czikkére, melyet a stylusból gyanítva: hihetőleg nem a külmunkatársak sokaságából valamelyik, hanem éppen az a hírlapíró írhatott ki hosszú ideig maga is munkása volt a szegedi sajtónak és úgy tudom épen a Szegedi Naplónak. Nem tételizhező föl, legalább nem szabad föltételezni, hogy a »Szegedi Napló« régi, hü embere szembeszálljon igaztalan dologért épen avval a lappal, melynek tudvalevőleg köszönheti, hogy pályáján boldogul.

Kérdezzük a színügynek minden elfogulatlan barátját, hogy a felsorolt indokoknál fogva nem tartaná-e barbarizmusnak azokat a kísérleteket, a melyek azt tüzték ki czélul, hogy a magyar színügy egyik nagytehetségű és bhsznos munkására sarat vessenek vagy a sárba rántsák. Tudjuk, hogy ilyen kísérletezések történtek s tudjuk, hogy kik-mik rejtoznek e kísérletezések leple alatt. Komjáthy ekszponálta magát, hogy itt maradhasson, én pedig üdvözlöm a debreczeni sajtót és nagyrabecsülésemel fejezem ki iránta, hogy fölismerete, mi az adott helyzetben lovagias kötelessége, amely annál könnyebben teljesíthető, mivel nem csak a lovagiasságot, hanem az igazságot szolgálja vele.

Bizunk Komjáthy Jánosban, hogy a debreczeni sajtó mindíg büszkén hivatkozhat arra, hogy mindön őt védelmezte, a debreczeni színügy érdekéért szállt sikra.

Cherzó.

Színház.

Heti műsor:

Szerdán: Coulisset ur,
Csütörtökön: Stomfai család, színmű.
Pénteken: Koldusdiák, operett.
Szombaton: Hoffmann meséi, operett.
Vasárnap délután: Aranylakodalmos örténeti látványosság.
Este: Száraz kenyér, színmű.

A »Czigánybáró« került színre tegnap este s hogy mennyire el van koptatva ez a gyönyörű darab, bizonyítja, hogy a bérlőkön kívül alig jelent meg valaki a színházban. Thurzó Iona Saffi szerepében igen jól játszott s szépen énekelt, azonban a közönség részéről meg nem érdemelt hidegséget kellett tapasztalnia. De vagy tőle, vagy az igazgatóságtól nagy hiba is, hogy a kisasszony egyszer kartag, másszor primadonna. — Az

utóbbi nincs hivatva kórust fujni, aki pedig arra rendeltetett, az talán a debreczeni színházban nem lehet primadonna. Különböleg uuegígyasztalhatja magát azzal, hogy sem a mondva csinált tapsnak, sem a meg nem érdemelt mellőzésnek nincs semmi komoly jelentősége. Kállai mint Cipra kitűnő volt, úgy szintén nagyon szépen énekelt Karacs is. A karok általában az összes szereplők igen jól helyt álltak, csak a mi kedves Sziklaink nem volt egészen elemében.

a—a.

Bernáth Elemér

a debreczeni királyi ítélő tábla elnöke.

Az öröm és veszteség ellentétes érzelmeit költi fel bennünk azon most vett értesülésünk, hogy ő cs. és ap. kir. Felsége a debreczeni kir. ítélőtábla elnökévé Bernáth Eleméret, a kassai kir. ítélőtábla köztisztel és szeretetben álló tanács elnökét nevezte ki.

Bernáth Elemér Zemplénmegye Magyar-Jesztreb községében 1845-ben született, azon előkelő ösrégi nemes családból, melynek tagjai közzül igen számosan kitüntek már a polgári és egyházi közélet terén.

Gymnasiumi és jogi tanulmányainak végeztével, s miután az államvizsgákat is jeles eredménnyel letette, az 1865. évben a pesti kir. ítélőtáblához nevezetett ki joggyakornoknak s itt hivatalnokoskodott 1867. májusig, ez idő alatt a köz- és váltó ügyvédi vizsgálatot is szintén kitűnő eredménnyel letéve.

Az alkotmányos élet beálltával, az 1867. évi általános tisztújítás alkalmával Zemplén vármegye aljegyzőjévé választatván, szülővármegyéjébe költözött. Élénk részt vett a közügyek intézésében s csakhamar felűnt kiváló tolla s megnyerő előadása folytán, s az alig 22 éves ifju rövid idő alatt egyik vezérc lett a megyei mozgalmaknak.

Ettől kezdve mondhatni rohamosan emelkedett hivatalos pályáján 1868. törvényszéki jegyzővé, 1870. törvényszéki ülnökké választatot, mindenkor egyhangulag.

E hivatalos állásában találta őt a kir. bíróságok szervezése, a midőn is az 1872. év január 1. a sátor-ajuhelyi kir. törvényszékhez nevezetett ki bírónak.

Megelőzőleg honvédelmi kötelezettségének is eleget tett, hadnagyi ranggal végezvén be az önkéntesi évet.

Az 1879. évben, mint pótbíró a budapesti kir. ítélőtáblához lépett elő, 1885-ben pedig már rendes kir. ítélő táblai bíró s egyuttal az államvizsgálati, ügyvédi és telekkönyvi vizsgálati biz. is tagja volt.

Az 1888. évben az a kiváló kitüntetés érte, hogy soron kívül a kir. ítélőtábla egyik tanácsának vezetésével bízott meg, az 1889. évben pedig már a kir. Curiahoz rendeltetett be szolgálatára.

Itt találta őt az 1891. évben a kir. ítélőtábla decentralizációja, a mikor is az ujonnan szervezett kassai kir. ítélőtábla tanács-előkévé nevezetett ki s ez állásban működött egész mostanáig.

Mint bíró, széleskörű és alapos tudomány, gyors felfogás, éles ítélő tehetség és példás szorgalom jellemzik őt szilárd jelleme és részrehajlatlan igazság érzése mellett. Kiváló érdeme van abban, hogy a kassai kir. ítélőtáblán oly magas fokon áll a jndikatura, mert annak fejlesztésében miudig méltó részt vett.

De nemcsak a jogszolgáltatás terén, de mint egyháznak hü fia, az ev. ref. egyházi élet terén is, családi traditóinak megfelelőleg kiváló és előkelő szerepe van.

Ifju kora óta élénk részt vesz az egyházi ügyek vezetésében s mint a f. zempléni egyházmegye világi elnöke, mint a tiszáninneni ev. ref. egyházkerület részéről megválasztott egyetemes zsinati és honventi tag, régóta vezérszerepet visz az egyházi ügyek intézésében. A kassai ref. egyház pedig, mindjárt idejövetele után, sietett őt az egyháztanács tagjai közzé beválasztani s e minőségében is példány-

képe az egyháza iránt szívvel lélekkel buzgó férfiaknak.

Hivatali és egyházi körén kívül városunk társadalmi életében is előkelő helyet foglalt el, mint a kulturális és humanitarius egyesületek, a »Kassai Kaszinó« igazgatósági, — a »Társalgási Egylet« és a »Kazinczy-Kör« választmányi tagja st.

Hiányos lenne azonban e vázlatos életrajz, ha a közélet emberének családi életéről is meg nem emlékeznénk. Bernáth Elemér itt is, mint példás családfő, jó férj és édes apa ösmeretes, ki valóban megérdamli az őt környező családi boldogságot. Két ízben nősül. Első neje Dókus Margit volt, Dókus József zempléni főispán leánya, kit azonban elragadt tőle a halál. Másodizben Szmrecsányi Mártát vette el, Szmrecsányi Lázló, daróczi földbirtokos leányát. Mindkét házasságból két-két gyermeke született, kik úgy látszik apjuk nyomdokain fognak haladni, amennyiben legidősebb fia, Aladár, már is mint Zemplén vármegye és a f. zempléni ev. ref. egyházmegye aljegyzője, a közélet terén működik.

Uj törvénykönyv.

A büntető törvénykönyv módosítása tárgyában összehívott szaktanácskozmány f. évi okt. 24, 27 és 28-án Erdély Sándor igazságügyminiszter elnökelete alatt tartott ülésen folytatólag tárgyalta: I. a fogház és elzárás büntetés végrehajtásának felfüggesztése tekintetében megállapítandó különleges eljárás szabályokra és II. a pénzbüntetés reformjára vonatkozó, következő kérdéseket:

I. a) a büntetés végrehajtásának feltételei felfüggesztését csak az elsőfoku vagy az összes felsőbb foku bíróságok és közig. hatóságok kimondhassák-e?

b) a büntetés felfüggesztése csak a felek kérelmére vagy hivatalból is elrendelhető legyen-e?

c) a felfüggesztés az ügy érdemét eldönő ítéletben vagy külön határozatban legyen-e kimondandó?

d) a felfüggesztést kimondó határozat ellen kik, minő határidő alatt és minő perorvoslattal élhetnek?

e) minő intézkedések teendők arra nézve, hogy a bíróságok és a közig. hatóságok, a felfüggesztést kimondott hatóságok értesít az illető elítéltnék a kedvezményes idő alatt elkövetett újabb bűncselekményeiről?

f) a felfüggesztő határozatnak későbbi eljítés és következtében hatálytalanná nyilvánítása iránt, valamint a kedvezményes idő lejártá után a szabadságvesztés büntetés végrehajthatatlanságának kimondása tárgyában külön határozatot kell-e hozni s ha igen, legyen-e az ilyen elsőfoku határozat ellen perorvoslat hasznáható?

g) az f. pontban felvetett kérdésnek igenő megoldása esetében a szóban forgó alkalommal a terheltet meg kell-e idézni s vele új tárgyalást kell-e tartani?

h) ha a büntetés végrehajtását felfüggesztő határozat az illetőnek későbbi elítélésére következtében hatálytalannak mondatott ki, minő hatóság inézkedjék a felfüggesztett büntetés végrehajtása iránt?

II. A pénzbüntetés.

1. Kimondassák-e a törvényben, hogy a pénzbüntetés megállapításánál figyelembe kell venni az elítelt vagyoni helyzetét, jövedelmét és keresetképességét is (53. §. 2. bek.)?

2. Kivánatos-e a törvénybe oly intézkedést felvenni, amely lehetővé teszi, hogy ugyanazon vádlott ellen, ugyanazon ítéletben, de különböző czímen kiszabott pénzbüntetés-

ket a bíróság csak egyféle szabadságvesztés büntetésére változtassa át (53. §. 5. bek.)?

3. Kivánatos-e, hogy a pénzbüntetés könnyebb lefizethetése végett az elítéltnél erre 2 havi határidő engedtesse, továbbá, hogy azt részletekben is lefizethesse (53. §. 1 és 2. bek.)

4. Megengedtesse-e az elítéltnél, hogy a rá kiszabott pénzbüntetést az állam, a törvényhatóság vagy a község részére teljesítendő közmunkával is leróhassa (53. §. 3. bek.)?

5. Csak a főbüntetésnek kiszabott, vagy a mellékbüntetésnek megállapított pénzbüntetés ledolgozása is megengedtesse-e?

6. Mennyi idő alatt és hol köteles az elítélt a végett jelentkezni, hogy a pénzbüntetést munkával akarja leróni?

7. A helyettesítő fogház egy napja hány napi közmunkával vétesse egyenlő értékűnek?

8. Mit mondjon ki a törvény arra az esetre, ha az elítélt törvényes határidő alatt közmunkára nem jelentkezik és a pénzbüntetést nem fizeti le (53. §. 4. bek.)?

9. Kell-e külön intézkedés a mellékbüntetésnek kiszabott pénzbüntetés behajtása iránt (53. §. 5. bek.)?

10. Szükséges-e kimondani, hogy a megkezdett szabadságvesztés büntetését a pénzbüntetés lefizetésével meg lehet szüntetni (53. §. 6. bek.)?

11. Behajtható-e a pénzbüntetés az elítélt hagyatékából (53. §. 7. bek.)?

CSARNOK.

Halottak napján.

Elköltöztek a madárkák, melyek a bokrokban, a melyen alvók, az édesen szendergők sirhanthajai felett fészket raktak. Nem énekel már altató dalt a csalógnya az alatt nyugvóknak, nem repdes a kis madár ágról-ágra, bokorról-bokorra,

Nem nyílik a virág, n m döngicsél a meh. Nincsen illat, nincsen napsugár, nem zoldel a bokor. A sárgult levél busan hull a sirhantra. Ha a hideg szél megrázza a fákát, a libegve lehulló levél szomorú mesét susog. Mesét, mely igaz, mely rémes valóság.

Mit zizeg, mit mesél az a parányi lomb? Mintha szive volna, mintha érezni tudna, annyi fájdalommal susog. Mintha ezt regélné;

Ember, nézd sorsomat! Még egy kevés idő előtt zöldeltem, harmat, napsugár hízelt nekem. De most . . . Most eltűnt az illat nem keres fel többé a napsugár, nem gyönyörködhetem a madarak zengő énekében; és mégis mennyire ragaszkodom ehhez az élethez, mennyire szeretnék még csak egy néhány napig is ezen a kopasz bokron libegni!

Te is erre a sorsra jutsz. A te életed sem hosszabb, mint az enyém. mindkettőnké rövid, pillanatnyi.

Ha szereted is az életet, vagy ha meguntad már, az nem változtat a sorsodon. Ha erős, ha bátor voltál is, itt a földön a te végzeted is: az elhamvadás, a megsemmisülés.

Ha szivedben az emberiség szeretetét, hordoztad, kebledet a barátság szent tüze hevíté, sorsod akkor is az lesz, a mi az enyém; lehullsz, megsemmisülsz. Ha boldog volt is életed, vagy ha kevés perceidet is a fájdalom könnyei keseríték meg: akkor is ugyanaz a rideg sár fogadja be a testedet.

Minden, a miket látsz, minden elenyészik. Fű, f., bokor, virág, minden a földbe tér, melyből életet föntartja.

M i n d e n e l m u l i k! Nem pusztá

frázis ez. Ez a sokat mondó két szó főnmarad a végítéletig. Majdha az egész föld egymegmérhetetlen jégmezőség lesz, majd ha nem lesz már többé élet: akkor is ezt zugja a hegyen völgyön barángoló szél, akkor is ezt a két szót döngik majd a leszakadó jég-sziklák: M i n d e n m e g s e m m i s ü l !

Elhervadt a virág a sirhantra. Zokogva tesz rá friss virágot, koszorút a gyászoló anya, azután leborul a kicsiny dombra, mely ránehezül arra, a ki neki egyetlen gyermeke, öröme, reménye, mindene volt. Ma nem jut eszébe, hogy az a barna föld könnyebb a halottnak, mint lett volna az élet küzdelme, vesződsége. Nem jut eszébe, hogy az élet harcában, az önérdékből keletkezett harcban az az elhamvadó ajak mennyiszere átkozta volna meg azt az órát, melyben született. Nem jut eszébe, hogy jobb volt néha szenvedés nélkül — mint az őzi lomb — lehullani, mint egy terhes, átszönvedett, reménytelen élet után szállani le a sírba, — miután az élet ezer cselvetése talán elvakította és elcsábította — késő bánatok, kínzó lelki-furdalások közt hunyni be szemét. De hadd zokogjon az anya, ne háborgassa a rideg ész a szív fájdalmát.

Harmat-e vagy gyöngy az a csillogó cseppecske az ifjú sírjára helyezett koszorún? Nem száll a harmat ősszel, a gyöngy meg? Oh, az nagyon kemény és hideg. Könny lesz az, ami ott didereg a hervadó rózsalevélen; aki oda tette a rózsakoszorút, az nagyon szerethette azt a többé föl nem ébredő alvót.

S van-e megindítóbb jelenet, mint midőn a kedves sírkövére borulva, mindenről megfeledkezve zokog a nagy tetekre termett ifjú, ki örökre elvesztett boldogságát siratja?!

Emi! távol a síremlékek fényében uszó csoportjától, távol a ragyogó gyásztól, amott a temető egyik szerény zugában, gyér levelű bokrok között, halvány világu gyertya mellett kiért imádkozik az az ősz ember? Ki tudja, vajjon hitvesét gyászolja-e, vagy gyermekét; de hogy itt is sok drága emléket s édes boldogságot temettek el, azt megmagyarázzák az aggszempillákra kiülő könnyek . . .

Egy kidült fakereszt mellett térdel az özeveg. Halkan imát rebeg; a pislogó gyertyafény halvány világot vet a gyászoló bánatos arczára. Szemből könnyek peregnek. E könnyeket a szívből sajtolta ki a szenvedés . . . Majd kétségbeesett jajszavakban tör ki szíve mélyéből a fojtó fájdalom. E jajszavak az inségben magára hagyottak kiáltásai segítője, támasza után. Oh, hogy nem kaphat már választ reájuk! . . .

És az árva bánatáról szóljak-e? Remeg minden tagja a fájdalomtól, midőn reáogy a halomra, mely a földön a legnagyobb jövővőjét ragadta el tőle. És megrepedne a szíve, ha elő nem bírna törni belőle a hangos zokogás.

Egy bus sóhaj, csendes zokogás ma az egész temető. Mindenki gyászol, a ki megátogatta e helyet; mindenkinek van halottja, ennek az emléke meglevenedik a szívből s elsiratjuk, a ki nekünk kedves volt. Elsiratjuk minden évben, mikor beköszönt a szürke ősz, — mignem minkét elsiratnak.

V á n d o l l á s a z é l e t . . . Mindnyájan egy ismeretlen hely felé törek-szünk és nem tudjuk; lesz-e még ott élet, ki-virul-e még újra ott a rózsabimbó, vagy örökös, átláthatatlan kőd borong a titkos téren, melynek neve: h a l á l. Némelyek utja-rögös, tele küzdelemmel, tele szenvedéssel. némelyeké virágokkal megrakott, de igazi boldogságra vajmi kevesen akadnak.

V á l t o z á s a z é l e t . . . A ki ma sírba száll, holnap más tölti be a helyét. — Nyoma csak néhány szívből marad. S hogy ha az a néhány szív is kihül: sehol,

Nemzedékek jönnek s tűnnek el, mint a felhők s nem tudjuk, hova tűnnek, nem tudjuk, hova lesz az ész, az erő, mely művei által emléküket felébreszti lelkünkben. És foly a változás.

A kik ma gyászolunk, holnap úgy lehet bennünket mások gyászolnak és értünk imádkoznak;

Adj Uram örök nyugalmat az elhunytaknak!

Halottak estélyén.

Hányszor támadtak néma vágyaim.
Az élet tuskos terhes utain
Ha enyhülésre nem talált szívem! . . .
S ilyenkor úgy hívém,
Hogy itt a földszínen
Lelkem nyugalmát föl nem lelhetem . . .

Mert a világ oly gyáva oly gonosz,
Becsületet, erkölcsöt eltapos . . .
Ti nem tudjátok ezt, nem érzitek.
A pusztasírhalom
Alatt nincs fájdalom,
Lenna hamvatok békeben szendereg . . .

A sír nyugalmát nem zavarja lenn
A földi baj, a földi küzdelem,
Mindent feledve nyugosztok alatt . . .
Az ember élete
Gonddal van tele,
E gondoktól már megmentett a hant . . .

Oh, Istenem, mi boldogság lehet,
Feledni vágyat, szenvedéseket! . . .
Mindent feledtet egy kicsiny godör . . .
Kit az élet riaszt,
A sírban lel vigaszt,
Ez minden kint fájdalmat ös-zetör . . .
Szabó István.

Nyilt-tér

Tisztelet a megilletőnek!

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak,
Neunkirchen, Bécs mellett, Altonából 1897. aug.
11-iki kelettel írják:

Már 70 éves vagyok és 10 év óta csukló rheumatismusban szenvedek, éppoly hámrhoidalgörcsben és nem találtam segítséget. Csakis az ön Wilhelm-féle antiarthritikai antirheumatikus vértisztító teája 3 hét alatt meggyógyított szenvedésemtől. Önnek és a grófnénak, kinek tudósítását az újságokban olvastam, legjobb köszönetemet mondok.

Teljes tisztelettel
Ackermann Kristóf,
magánzó,
Altona, Hamburg mellett,
Reichensrasse 6.

Kapható minden gyógyszerertárban.

Törlesztéses jelzalog kölcsönök

helybeli bármely utcában fekvő rendes bér vagy lakházakra legutányosabban és legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók

Fodor Jenő

bankbizományi irodája, Hunyadi és Barna utca sarok (Kornis-ház).

Ugyanott földbirtokokra is legelőnyösebb kölcsönök eszközöltenek.

DEBRECZENI

VÁROSI SZÍNHÁZ

Folyó szám 32.

Bérlet 26-ik sz. „B“

Kedden 1898. évi November hó 1-én:

A trónkereső.

A gróf Karácsonyi pályadíjjal jutalmazott eredeti szomorujáték 5 felvonásban. Irta: Szigligeti Ede.

Hatóságilag engedélyezett

Végkiárusítás.

Visszavonhatatlanul az üzlet teljes feloszlata miatt

a raktáron levő
női és uri divat szövetek,
függönyök, szőnyegek,
Paplanok, vásznak, kész
fehérneműk, Velesek,
Cretonok, asztalneműk, óriási
választék kötényekben,
nyakkendők, esőernyők,
zsebkendők és mindenféle
divat áruk

a beszerzési áron alul
adatnak el

minden vásárlás csak félárba
kerül, ezen rendkívüli kedvező
alkalmat nem lehet eléggé
ajánlani az érdeklődők figyel-
mébe.

Tiszlellettel

Besenczky Kálmán,

a Bika szállodával szemben.

Fényező,
festő- és agyaggyár
gőzberendezéssel
Drechsler Testvérek,
PILSEN

ajánlanak:

Meissner ó német kályhá-
kat, fényezeteket és olvasz-
tott fényezéseket

az elősmert legjobb minőségben.

Rudolf Mosse
Bécs.

Gázzal fűtés.

Van szerencsénk tudatni a t. kö-
zönséggel, hogy

konyha- és kályhafűtés

céljaira

a légszeszt köbméterenként 12 kr-ra mérsékelt
árban szolgáltatjuk s ez által a légszeszszel való
főzést és fűtést, mely kényelem, tisztaság (a
füst és korom teljes mellőzése) tekintetében
amugy is fölötte áll más fűtési módoknak, ol-
csóság tekintetében is versenyképessé tesszük.
Az érdeklődőknek teljes fölvilágosítást is nyújt

**a Légszeszgyár
igazgatósága.**

Gázzal főzés.

100,000 sorsjegy 50,000 nyeremény.

EGY MILLIÓ KORONA.

LEGNAGYOBB NYEREMÉNY A LEGSZERENCSEBB ESETBEN

jutalomdíj fizetett ki.

ALÓLIRT FŐLÁRUSÍTÓ által több nagy nyeremény között
f. év márczius hó 22-én
60,000 kor.
f. év április hó 6-án a
600,000 kor.

Első osztályu eredeti sorsjegyek árai:
egy egész 6.— forint
egy fél 3.— forint
egy negyed 1.50 forint
egy nyolcad 75 kr.

A sorsjegyeket utánvétellel küldöm, de az összeg postautalványon vagy ajánlott levélben is be-
küldhető. A hivatalos tervezetet minden megrendeléshez ingyen mellékelem. A húzási jegyzéket minden
további felszólítás nélkül a húzás megtörténte után azonnal beküldöm.

Sziveskedjék b. megrendelését megelőzően a sorsjegyek eladásával megbízott főfelvásztóhoz jutni!

BUDAPEST,
Granátos-utca 14.

Bihari Ede

Összesen kisorsolták 13,160,000 korona.